SPARTAPARK ROTTERDAM; SPRINGEND EN SPELEND TAAL VERWERVEN

DIT VOORJAAR OPENDE BURGEMEESTER AHMED ABOUTALEB VAN ROTTERDAM DE EERSTE TAALTUIN IN NEDERLAND, EEN PLEK WAAR KINDEREN SPRINGEND EN SPELEND TAAL LEREN.

BURGEMEESTER AHMED ABOUTALEB VAN ROTTERDAM SCHREEF EEN COLUMN OVER DE TAALTUIN. DIE LEEST U OP ROTTERDAM.NL/IEDERKINDVERDIENTEENEERLIJKEKANS

In Rotterdam worden veel inspanningen gedaan om peuters en kleuters met een taalachterstand te helpen aansluiten bij hun leeftijdsgenoten in de basisschool. Een systeem van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) werd in het leven geroepen om korte metten te maken met onderwijsachterstanden bij jonge kinderen, een probleem dat zich vooral in grote steden laat voelen. Toch blijkt het VVE-systeem niet te volstaan. Professor Ruben Fukkink, bijzonder hoogleraar Kinderopvang en educatie voor het jonge kind, verklaart dat zo: "Deze kinderen zijn nog te jong en de tijd tot de basisschool is te kort om taalproblemen op te lossen. Ze beginnen dus nog steeds met een behoorlijke achterstand in het eerste leerjaar. Je kan niet van 9 tot 5 aan taalstimulering doen. Voor deze kinderen is het vooral belangrijk dat ze kunnen spelen. Taalstimulering moet in evenwicht zijn met speelruimte en uitgaan van hun behoeften. Spelend leren werkt veel beter dan deze kinderen te overstelpen met allerlei programma's."

Te nadrukkelijk schoolse programma's werken niet – spelmogelijkheden juist wel. Professor Sieneke Goorhuis, hoogleraar Spraak- en taalstoornissen, illustreert: "Elke tuinman weet dat bloemen niet uitbundiger gaan groeien door ze almaar meer water te geven. Kinderen op te vroege leeftijd in een te schools keurslijf wringen, leidt tot overdiagnosticeren, met bijbehorende stempel. Er wordt iets van hen gevraagd waar ze nog niet aan toe zijn."

Spelende taalstimulering

Fenneke Hordijk, beeldend kunstenaar en neerlandicus, is al decennialang actief op het gebied van taalontwikkeling. Ze concentreert zich op leren lezen en spellen en de verwerving van woordenschat. Hordijk bedacht een taaltuin om minder taalvaardige kinderen een steuntje in de rug te geven. Ze wil dat kinderen spelenderwijs in de vrije ruimte kunnen oefenen wat ze op school leren. Haar doelstelling: taalontwikkeling bij het jonge en oudere kind versnellen en consolideren.

In de teksten op de taaltoestellen wordt een eenduidig letterfont gebruikt, zodat het voor ieder kind – en met name voor dyslectische kinderen – duidelijk is welk letterteken bij welke klank hoort.

Idee wordt werkelijkheid

Voor de uitwerking van haar idee sloeg Hordijk de handen in elkaar met Mathieu Gielen, industrieel ontwerper bij ontwerpstudio De Wolkenrijders en universitair docent Ontwerpen voor het spelende kind. Zo kwam een uniek samenwerkingsverband tot stand: idee en verwezenlijking vonden elkaar. De eerste realisatie was een springletterpaaltjesveld: een plek waar kinderen van letterpaaltje naar letterpaaltje kunnen springen en zo woorden vormen. Het tweede project werd de woordslang: een slang met draai-elementen op zijn rug waarmee kinderen zelf woordjes kunnen maken. Het duo Hordijk-Gielen ging nog verder en bedacht een Geoparcours: een speelobject met geometrische vormen van verschillende grootte, dikte en kleur waarop je kan klimmen en klauteren.

Speelruimte voor taalbeleving

Een taaltuin vraagt om een natuurlijke omgeving. Daar voelen kinderen zich vrijer en meer ontspannen, en gebruiken ze automatisch en ongemerkt meer energie. Ook de speelobjecten moeten een natuurlijke uitstraling hebben. Goede Speelprojecten, een van de pioniers op het gebied van natuurlijk spelen, bleek voor de realisatie van een taaltuin als het ware een 'natuurlijke' partner. Kirsten Goede van Goede Speelprojecten: "Vanaf het eerste contact tot nu, met de realisatie van de eerste taaltuin, klikte het meteen. We zijn ontzettend trots dat we aan dit unieke project mee mogen werken. Door verbeeldend spel consolideren de kinderen 'als vanzelf' de door de omgeving aangereikte woordenschat. Wat is er mooier dan hier een bijdrage aan te mogen leveren?"

Goede Speelprojecten
Tilburg
T: 013 455 1605
www.speelprojecten.nl
Standnummer: 2009

LOCATIE SPARTAPARK SPANGEN (ROTTERDAM)
In hun wijk of buurt kunnen kinderen spelen, ontdekken en ontmoeten: dat geldt voor elke wijk. Vooral in wijken die onder druk staan, komen vragen op rond de sociaal-pedagogische kwaliteit van de omgeving – of juist het ontbreken ervan. Niet voor niets is de eerste Taaltuin in Spangen, Rotterdam gerealiseerd. De bevolking is voor ongeveer 85 procent tweetalig, waardoor taalstimulering zeker toegevoegde waarde heeft. In de directe nabijheid ligt de openbare basisschool DUO2002.

De woordslang heeft draaielementen waarmee kinderen zelf woorden kunnen maken.

Bij het springletterpaaltjesveld springen de kinderen van paaltje naar paaltje.

STRAATTAAL KLEURT HET STRAATBEELD
Weliswaar onbedoeld biedt de Taaltuin een bijdrage aan het Algemeen Cool Nederlands (ACN). Waar straattaal of ACN wordt gezien als een uiting van onaangepaste jeugd zien anderen het juist door een creatieve bril. Straattaal is een mengeling van culturen en ook nog eens goed voor integratie. Immers het zijn de kinderen en jongeren die met nieuwe invloeden van buitenaf, vanuit andere culturen en andere talen onze Nederlandse taal springlevend maken en houden. Verschillende deskundigen (Jacomine Nortier, universiteit Utrecht, e.a.) menen dat integratie al heeft plaatsgevonden wanneer jongeren straattaal gebruiken. De antropoloog en taalwetenschapper Vincent van Rooij (UVA) bepleit vooral 'taalruimte' waarin kinderen en jongeren nieuwe woorden en varianten van elkaar overnemen. Om te beginnen in Spangen, is die ruimte er nu volop.

"Spelend leren werkt veel beter dan kinderen te overstelpen met allerlei programma's."